

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 529/2020-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 1. decembra 2020 v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou Sýkora, s. r. o., Zoborská 13, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Matej Sýkora, vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6 S 1, 2, 3/2017, 6 S 10/2016-183 z 25. januára 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžfk 52/2017 z 26. júna 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutých rozhodnutí a sťažnostná argumentácia sťažovateľky

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. septembra 2019 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľky ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 6 S 1, 2, 3/2017, 6 S 10/2016-183 z 25. januára 2017 (ďalej aj „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Sžfk 52/2017 z 26. júna 2019 (ďalej aj „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Ústavná sťažnosť bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 prerozdelená náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov a pridelená 17. októbra 2019 sudcovi spravodajcovi Rastislavovi Kaššákovi a v zmysle čl. II bodov 3 a 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2020 do 31. decembra 2020 v znení dodatku č. 1 z 27. mája 2020 a dodatku č. 2 z 1. októbra 2020 bola predbežne prejednaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení Jana Baricová (predsedníčka senátu) a sudcovia Rastislav Kaššák a Miloš Maďar.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupovala v konaní vo veci samej na základe ňou podanej správnej žaloby ako žalobkyňa proti žalovanému Ministerstvu pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“). Podanou žalobou na krajskom súde sa sťažovateľka domáhala preskúmania zákonnosti správnych aktov – Záver z opätovnej administratívnej kontroly dokumentácie k verejnému obstarávaniu č. MPVR-2015-2562 z 25. novembra 2015, Žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov za porušenie pravidiel a postupov verejného obstarávania – výzva č. MPRV-2015-1499/26595-1 z 15. decembra 2015, Žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov č. 22110120518/Z02 zo 16. decembra 2015 (ďalej len „žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov“) a Správa o zistenej nezrovnalosti č. N21502157/S01 z 3. decembra 2015 (ďalej len „správa o zistenej nezrovnalosti“), ktoré vydalo ministerstvo ako riadiaci orgán pre Regionálny operačný program. Uvedené správne akty boli vydané v nadväznosti na opätovnú administratívnu kontrolu zadávania nadlimitnej zákazky na zabezpečenie dodávok tovaru v súvislosti so schváleným projektom „Rekonštrukcia Základnej školy s Materskou školou v [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ]“. S cieľom zabezpečenia tohto projektu sťažovateľka 15. marca 2010 s ministerstvom uzavrela zmluvu o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. 2211012051801 v znení dvoch dodatkov z 1. júla 2010 a 15. júna 2011, na základe ktorej bol sťažovateľke schválený nenávratný finančný príspevok v celkovej sume 1 056 642,40 €.

4. Krajský súd napadnutým uznesením sťažovateľkinu žalobu ako neprípustnú podľa § 98 ods. 1 písm. g) Správneho súdneho poriadku v celom rozsahu odmietol. Odôvodnil to tým, že správa o zistenej nezrovnalosti a ani žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov samy osebe nepredstavujú zásah do práv a právom chránených záujmov sťažovateľky, pretože nie sú konečným rozhodnutím – individuálnym správnym aktom o právach a povinnostiach sťažovateľky, ale len opatrením predbežnej povahy. Preto nepodliehajú súdnemu prieskumu v rámci správneho súdnictva.

4.1 Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka kasačnú sťažnosť. O nej najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že kasačnú sťažnosť ako nedôvodnú zamietol. Najvyšší súd sa stotožnil so závermi krajského súdu uvedenými v jeho napadnutom uznesení, zároveň poukázal aj na svoje skoršie rozhodnutia, z ktorých vyplýva,

že správa o zistenej nezrovnalosti a ani žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov nepodliehajú súdnemu prieskumu v správnom súdnictve, pretože samy osebe nepredstavujú zásah do práv a právom chránených záujmov kontrolovaného subjektu, v tomto prípade sťažovateľky.

5. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti tvrdí, že k porušeniu ňou namietaných základných práv podľa ústavy a práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu napadnutými uzneseniami krajského súdu a najvyššieho súdu došlo v dôsledku toho, že v predmetnej veci neboli splnené zákonné podmienky pre odmietnutie ňou podanej žaloby a pre zamietnutie sťažovateľkou následne podanej kasačnej sťažnosti. V oboch prípadoch sú podľa sťažovateľky rozhodnutia súdov založené na nesprávnom právnom posúdení veci, čím podľa nej v jej veci došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom, pričom napadnuté uznesenia považuje tiež za nedostatočne odôvodnené, rozporné a nepreskúmateľné.

6. V ďalšej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľka vyjadrila svoj nesúhlas so závermi krajského súdu a najvyššieho súdu uvedenými v napadnutých uzneseniach, že správa o zistenej nezrovnalosti a žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov sťažovateľku neukracujú na jej právach a nie sú spôsobilé zasiahnuť do jej právneho postavenia. Považuje takýto výklad za nesprávny a arbitrárny.

7. Sťažovateľka poukazovala na to, že správa o zistenej nezrovnalosti a žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov, na základe ktorých bola vyzvaná vrátiť finančnú hodnotu časti poskytnutého finančného príspevku, sú podľa jej názoru nepochybne individuálnymi správnymi aktmi, ktoré sa bezprostredne dotýkajú a zasahujú do jej práv a právom chránených záujmov. Uviedla, že môžu mať za následok vznik ujmy na jej subjektívnych právach. Dodala, že ak ako prijímateľka na ich základe nevráti poskytnutý príspevok alebo jeho časť, tak následne príslušný riadiaci orgán – ministerstvo obligatórne rozhodne o vrátení až jeden a pol násobku sumy uvedenej v týchto správnych aktoch, pričom takéto následne vydané právoplatné rozhodnutie by už bolo exekučným titulom, na základe ktorého by bolo možné začať proti sťažovateľke exekučné konanie.

S poukazom na uvedené preto sťažovateľka zastáva názor, že ňou podanou žalobou napadnuté správne akty podliehajú prieskumu v rámci správneho súdnictva a krajský súd a najvyšší súd tak svojimi napadnutými uzneseniami nezákonne vylúčili tieto správne akty zo správneho súdneho prieskumu. V tejto súvislosti zároveň sťažovateľka, poukazujúc na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 5 Sžf 26/2014 z 28. apríla 2016, namietala aj porušenie princípu právnej istoty vyjadreného v jej legitímnom očakávaní, že o obdobných alebo dokonca identických veciach budú sudy rozhodovať rovnako.

8. Na záver sťažovateľka uviedla, že na základe uvedeného nie je možné správu o zistenej nezrovnalosti a žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov považovať za správne akty, ktoré by mali byť vylúčené zo súdneho prieskumu v rámci správneho súdnictva. Odôvodňuje to tiež tým, že pri absencii ich prieskumu súdom vzniká priestor pre ľubovôľu zo strany poskytovateľa dotácie, čo zároveň vytvára priestor pre absenciu právnej istoty na strane sťažovateľky ako prijímateľa.

9. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie vo veci samej nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ] na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, ods. 2 Ústavy a podľa čl. 36 ods. 1, ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, právo na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, právo na ochranu vlastníctva zaručené čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžfk/52/2017 zo dňa 26.06.2019 a uznesením Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/1,2,3/2017, 6S/10/2016-183 zo dňa 25.01.2017 porušené boli.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Sžfk/52/2017 zo dňa 26.06.2019 a uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 6S/1,2,3/2017, 6S/10/2016-183 zo dňa 25.01.2017 zrušuje a vec vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky a Krajský súd v Bratislave sú povinní spoločne a nerozdielne nahradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 415,51 EUR do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu k rukám právneho zástupcu sťažovateľa.“

10. Zároveň sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd v zmysle § 129 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) odložil vykonateľnosť napadnutých uznesení do dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu vo veci podanej ústavnej sťažnosti. Odôvodnila to tým, že v dôsledku správy o zistenej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov, ktoré boli predmetom prieskumu zo strany krajského súdu a najvyššieho súdu, môže byť postihnutý majetok sťažovateľky. Zároveň dodala, že v danom prípade odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení nie je v rozpore s verejným záujmom a ujma hroziaca sťažovateľke je väčšia ako prípadná ujma, ktorá by odložením vykonateľnosti hrozila tretím osobám.

II.

Právomoc ústavného súdu a ústavnoprávne východiská

11. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

12. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

13. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

14. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd

zistuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

14.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania, a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc, b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37, c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom, d) ktorý je neprípustný, e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou, f) ktorý je podaný oneskorene, g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

15. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

16. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

16.1 Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

17. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

17.1 Podľa čl. 36 ods. 2 listiny kto tvrdí, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takého rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nemožno vylúčiť preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd podľa listiny.

18. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným

zákonem, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený...

19. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva...

20. Formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (I. ÚS 331/2019). Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (III. ÚS 66/2018).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

21. Ústavný súd za podstatu tejto ústavnej sťažnosti považoval namietané porušenie sťažovateľkinho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, ako aj jej práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu. K porušeniu ňou označených práv malo dôjsť v dôsledku toho, že v predmetnej veci podľa sťažovateľky neboli splnené zákonné podmienky pre odmietnutie ňou podanej žaloby a pre zamietnutie sťažovateľkou následne podanej kasačnej sťažnosti. V oboch prípadoch sú podľa sťažovateľky rozhodnutia súdov založené na nesprávnom právnom posúdení veci, čím u nej došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom. Napadnuté uznesenia považuje za nedostatočne odôvodnené, rozporné a nepreskúmateľné. Zároveň vyjadrila svoj nesúhlas so závermi krajského súdu a najvyššieho súdu, že správa o zistenej nezrovnalosti a žiadosť o vrátenie finančných

prostriedkov sťažovateľku neukracujú na jej právach a nie sú spôsobilé zasiahnuť do jej právneho postavenia. Takýto výklad považuje za nesprávny a arbitrárny a zastáva názor, že krajský súd a najvyšší súd svojimi napadnutými uzneseniami nezákonne vylúčili tieto správne akty zo správneho súdneho prieskumu.

III.1 K námietke porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením krajského súdu

22. Systém ochrany základných práv a slobôd zaručených ústavou a ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich zo záväznej medzinárodnej zmluvy je založený na princípe subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany základným právam a slobodám, resp. ľudským právam a základným slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 127 ods. 1 a čl. 142 ods. 1 ústavy), a to tak, že všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a základných slobôd (čl. 144 ods. 1 a 2 a čl. 152 ods. 4 ústavy). Všeobecné súdy sú tak ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (III. ÚS 364/2018).

23. Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o ústavnej sťažnosti preskúmané (I. ÚS 476/2019).

24. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľky vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

25. Sťažovateľka mala možnosť domáhať sa preskúmania napadnutého uznesenia krajského súdu, a to využitím v rozhodnom čase jej Správnym súdnym poriadkom priznaného opravného prostriedku (kasačnej sťažnosti), ktorý, tak ako to vyplýva aj z podanej ústavnej sťažnosti, využila. Podľa ústavného súdu kasačná sťažnosť predstavuje v okolnostiach danej veci účinný právny prostriedok, prostredníctvom ktorého bol následne najvyšší súd oprávnený a aj povinný vecne preskúmať napadnuté uznesenie krajského súdu, čo aj urobil, o čom svedčí skutočnosť, že najvyšší súd rozhodol meritórne, a to tak, že kasačnú sťažnosť zamietol. Za daných okolností je nepochybne naplnená ústavná podmienka pre aktiváciu princípu subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, čo ústavnému súdu „odníma“ právomoc konať a rozhodovať o ochrane označených základných práv podľa ústavy a listiny, ako aj práv podľa dohovoru a dodatkového protokolu, k porušeniu ktorých malo dôjsť napadnutým uznesením krajského súdu.

26. S poukazom na uvedené preto ústavný súd v tejto časti ústavnú sťažnosť odmietol s poukazom na § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde, a to pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.2 K námietke porušenia základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 a 2 listiny, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu

27. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (II. ÚS 56/2020).

27.1 V danom prípade je pre ústavný súd zásadný záver, či najvyšší súd ako kasačný súd rozhodol ústavne akceptovateľným spôsobom, keď zamietol kasačnú sťažnosť sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu krajského súdu, ktorým tento odmietol správnu

žalobu sťažovateľky s poukazom na tú skutočnosť, že správa o zistenej nezrovnalosti a žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov nepodliehajú súdnemu prieskumu v správnom súdnictve, resp. nie sú preskúmateľné súdom.

28. O zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu štátu (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť preto možno považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (I. ÚS 358/2019).

29. Podstatou správneho súdnictva je poskytnutie ochrany právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby alebo právnickej osoby v oblasti verejnej správy, pričom správny súd rozhoduje aj v ďalších veciach ustanovených Správnym súdnym poriadkom. V správnom súdnictve správne súdy na základe žalôb preskúmajú najmä zákonnosť rozhodnutí orgánov verejnej správy, opatrení orgánov verejnej správy a iných zásahov orgánov verejnej správy. Správny súd nezisťuje skutkový stav veci.

29.1 Správne súdnictvo je založené na princípe generálnej klauzuly, čo v zásade znamená, že súdnemu prieskumu zákonnosti podliehajú v zásade všetky rozhodnutia vydané správnymi orgánmi s výnimkou tých, ktoré zákon výslovne z prieskumu vylučuje. Rozsah právomocí pri preskúvaní správnych rozhodnutí je teda obmedzený negatívnou enumeráciou rozhodnutí, ktoré správne súdy nepreskúmajú. Rozhodnutia, ktoré správne súdy nepreskúmajú, sú vymedzené v § 7 Správneho súdneho poriadku.

30. Podľa § 7 písm. e) Správneho súdneho poriadku správne súdy nepreskúmajú rozhodnutia orgánov verejnej správy a opatrenia orgánov verejnej správy predbežnej, procesnej alebo poriadkovej povahy, ak nemohli mať za následok ujmu na subjektívnych právach účastníka konania. Uvedené slúži podpore právneho názoru najvyššieho súdu vyjadreného v jeho napadnutom uznesení, v zmysle ktorého je predmetnú správu o zistenej nezrovnalosti a žiadosť o vrátenie finančných prostriedkov potrebné považovať za podkladové rozhodnutia, ktoré majú predbežnú povahu vzhľadom na postup uvedený v § 27a zákona č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskeho spoločenstva v platnom znení (ďalej len „zákon č. 528/2008 Z. z.“), nie sú spôsobilé zasiahnuť do práv a právom chránených záujmov sťažovateľky, a teda nie sú preskúmateľné súdom v rámci správneho súdnictva.

31. S poukazom na námietky uvádzané sťažovateľkou na tomto mieste ústavný súd po preskúmaní napadnutého uznesenia musí uviesť, že sa s nimi nie je možné stotožniť. Najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom a tiež pomerne obsírne (body 33 až 52 napadnutého uznesenia) vysporiadal s otázkou možnosti, resp. nemožnosti priameho zásahu do práv sťažovateľky v dôsledku vydaných správnych aktov, a to správy o zistenej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov, a následne na to aj s otázkou ich preskúmateľnosti, resp. nepreskúmateľnosti v rámci správneho súdnictva.

31.1 Najvyšší súd aj s poukazom na relevantné ustanovenia zákona č. 528/2008 Z. z. dospel k záveru, že v prípade správy o zistenej nezrovnalosti a žiadosti o vrátenie finančných prostriedkov ide len o podkladové rozhodnutia, ktoré majú predbežnú povahu. Ako podstatný je potrebné uviesť záver, že na základe nich priamo sťažovateľke nevzniká povinnosť vrátiť finančné prostriedky (bola na to len vyzvaná). Táto povinnosť vzniká až na základe následného právoplatného rozhodnutia riadiaceho orgánu (záväzným uložením právnej povinnosti, proti ktorej by nebolo možné použiť riadne opravné prostriedky). Až takéto rozhodnutie by bolo spôsobilé zasiahnuť do subjektívnych práv sťažovateľky a vzhľadom na to by, ak by ho sťažovateľka považovala za nezákonné, následne bolo aj preskúmateľné v rámci správneho súdnictva.

31.2 Keďže je sťažovateľke obsah napadnutého uznesenia dobre známy, ústavný súd ho bližšie v podrobnostiach na tomto mieste už nebude rozvádzať. Za podstatné však

považuje dodať, že najvyšší súd sa v bode 52 napadnutého uznesenia zároveň vysporiadal aj s námietkou sťažovateľky týkajúcou sa opačného názoru najvyššieho súdu v obdobnej veci vyjadreného v rozhodnutí najvyššieho súdu pod sp. zn. 5 Sžf 26/2014 z 28. apríla 2016. K tomu sa vyjadril, že v danom prípade išlo len o ojedinelé rozhodnutie, ktoré je výnimkou z už ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu. Zároveň uviedol aj iné svoje rozhodnutia, ktoré tvoria súčasť ustálenú rozhodovaciu prax najvyššieho súdu a na ktoré nadväzuje aj napadnuté uznesenie, z ktorých vyplýva záver o nepreskúmateľnosti uvedených správnych aktov súdom v rámci správneho súdnictva. Podľa názoru ústavného súdu preto nie je možné závery najvyššieho súdu považovať za arbitrárne či svojvoľné.

31.3 Vychádzajúc z uvedeného preto podľa názoru ústavného súdu nie je možné napadnuté uznesenie označiť za zjavne neodôvodnené ani za arbitrárne, teda také, ktoré by bolo založené na právnych záveroch nemajúcich oporu v zákone, resp. popierajúcich podstatu, zmysel a účel v predmetnom konaní aplikovaných ustanovení právnych predpisov. Z ústavnoprávneho hľadiska nie je dôvod na spochybnenie záverov napadnutého uznesenia. Je ho možné označiť za ústavne konformné, bez znakov svojvoľnosti (arbitrárnosti) alebo ústavnej neutržateľnosti. Jeho vydaním sťažovateľke nebola odňatá možnosť konať pred súdom, pretože všeobecné súdy o jej žalobe a kasačnej sťažnosti riadne a zákonne rozhodli v súlade s platným právnym poriadkom. Obdobne ústavný súd už v minulosti rozhodol napríklad aj vo veciach vedených pod sp. zn. I. ÚS 535/2019, či sp. zn. II. ÚS 56/2020. Zároveň je na tomto mieste k sťažovateľkou uvedenej žiadosti o odklad vykonateľnosti napadnutých uznesení len v krátkosti možné dodať, že keďže tieto nepredstavovali priamu hrozbu zásahu do jej práv, táto požiadavka bola úplne neopodstatnená.

32. S poukazom na uvedené závery ústavný súd ústavnú sťažnosť smerujúcu proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

III.3 K námietke porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho súdu

33. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti zároveň namietala aj porušenie práva na ochranu majetku garantovaného čl. 20 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 1 dodatkového protokolu napadnutým uznesením najvyššieho súdu. „Článkom 20 ods. 1 ústavy sa vlastníčkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom.“ (PL. ÚS 33/95). „Tento článok ústavy nevyhlasuje za základné ľudské právo vlastníctvo samotné, ale právo byť vlastníkom, t.j. právo nadobúdať vlastníctvo. Vzťahuje sa na štátnych občanov Slovenskej republiky, cudzincov, právnické osoby slovenské i zahraničné a aj štát. Výklad tohto ustanovenia však neznamená, že každý má právo vlastníť akýkoľvek majetok... Uvedené ustanovenie ústavy treba vykladať tak, že každý má právo vlastníť majetok, ktorý ústavou alebo zákonom Slovenskej republiky nie je z tohto vlastníctva vylúčený.“ (PL. ÚS 38/95).

34. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nemožno vyvodiť nič, čo by signalizovalo, že by ním mohlo dôjsť k neprípustnému zásahu do základného práva sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu, preto ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti ústavnú sťažnosť aj v tejto časti.

35. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť odmietol ako celok, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. decembra 2020

Jana Baricová
predsedníčka senátu